CLIMATE LEADERSHIP COALITION

9. syyskuuta 2026

CLC:n lausunto suurelle valiokunnalle EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) vuosiksi 2028–2034 (Jatkokirjelmä EJ 2/2026 vp - E 73/2025 vp)

Climate Leadership Coalition (CLC) kiittää suurta valiokuntaa mahdollisuudesta lausua EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) vuosille 2028–2034 sekä Suomen kannoista asiaan.

Toivomme, että valiokunta kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

1. Tulevan EU:n rahoituskehyksen on tuettava talouden vähähiilistymistä, sähköistymistä ja ilmastokestävyyttä osana Euroopan kilpailukyvyn ja turvallisuuden vahvistamista. Suomen neuvottelukannassa dekarbonisaation tukeminen tulisikin nostaa puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamisen rinnalle keskeiseksi painotukseksi.
2. Komission ehdotus uudistaa rahoituskehystä myönteisellä tavalla. Suomen on syytä kohdistaa vaikuttaminen erityisesti rahoituskehyksen myönteisten muutosten ja strategisten kohdennusten tukemiseen.
3. Hiilirajamekanismin (CBAM) ja päästökaupan (ETS) tulot on kohdennettava teollisuuden dekarbonisaatioon riippumatta siitä, kirjataanko ne unionin vai jäsenvaltioiden talousarvioihin.

Rahoituskehyksellä on vastattava dekarbonisaation, puolustuksen ja kilpailukyvyn kolmoishaasteeseen

Euroopan ilmasto-, turvallisuus- ja kilpailukykyhaasteet kytkeytyvät tiiviisti yhteen. Talouden dekarbonisaatiota ei pidä nähdä erillisenä ”vihreänä lisänä” vaan perustana turvalliselle ja kilpailukykyiselle taloudelle.

- **Suomen neuvottelukannassa dekarbonisaation tukeminen tulisi nostaa puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamisen rinnalle keskeiseksi painotukseksi.**

Tämä painotus näkyi myös Suomen yhdessä Saksan, Ruotsin, Tanskan, Alankomaiden ja Itävallan antamassa julkilausumassa 27.8.2026: *”To live up to our ambitions, the new MFF must be underpinned by an efficient, socially responsible and business-friendly legislative and regulatory framework that systematically prioritizes the successful, swift and **green transformation of our economies**, in particular by accelerating planning and permitting procedures.”*[1]

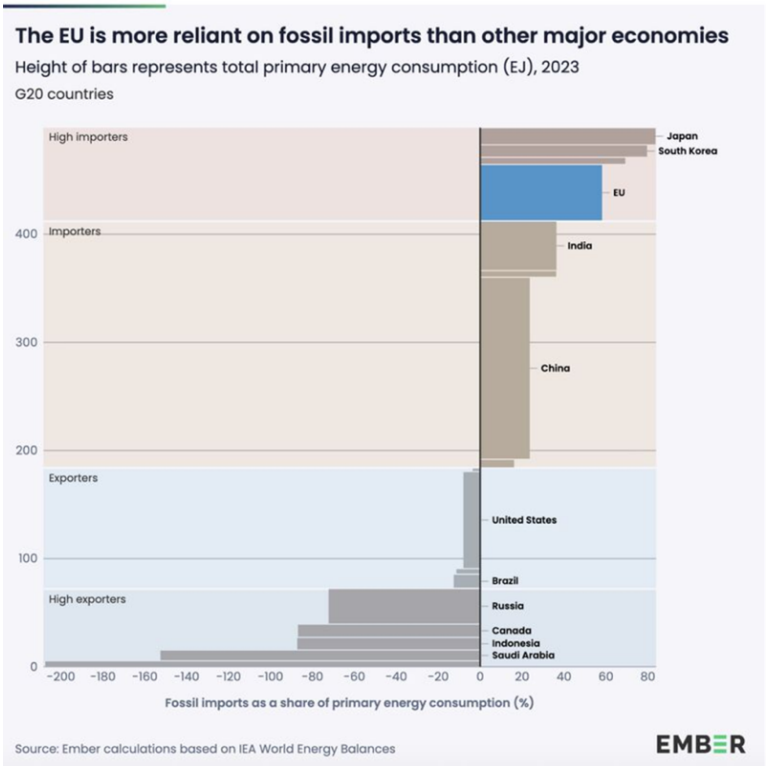
[1] https://www.bundeskanzler.de/bk-de/aktuelles/statement-of-denmark-germany-the-netherlands-austria-finland-and-sweden-on-the-multiannual-financial-framework-2028-2034-2450768

Rahoituskehyksen on mahdollistettava strategiset investoinnit dekarbonisaatioon ja sähköistämiseen, jotta EU:n riippuvuutta fossiilisista polttoaineista voidaan nopeasti vähentää.

Näin myös suuri valiokunta toteaa lausunnossaan (SuVL 1/2026 vp): *”rahoituskehyksen on mahdollistettava strategiset investoinnit kilpailukykyyn sekä vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja ennen kaikkea luotava eurooppalaista lisäarvoa vahvistaen samalla Euroopan turvallisuutta ja resilienssiä.”*

EU kuuluu suurista talouksista kaikkein riippuvaisimpiin fossiilisten polttoaineiden tuonnista. Hormuzinsalmen kriisi on entisestään korostanut fossiilisten polttoaineiden tuontiriippuvuuden EU-maille aiheuttamaa riskiä.

Vuonna 2025 EU-maat ostivat ulkomailta fossiilisia polttoaineita noin 396 miljardilla eurolla.[2] **Fossiilisten polttoaineiden hinnannousu aiheutti EU:lle maalis-elokuussa 2026 noin 46 miljardin euron nettomääräisen lisäkustannuksen.**[3] Kyseessä on jo toinen kerta viimeisen viiden vuoden sisällä, kun fossiilisten polttoaineiden kriisi vahingoittaa Euroopan taloutta. Fossiiliriippuvuuden vähentäminen parantaisi suoraan Euroopan turvallisuutta ja omavaraisuutta.

Kuva: Ember (2026).[4]

[2] https://energyandcleanair.org/wp/wp-content/uploads/2026/08/CREA_EU-CO2-emissions-fossil-fuel-imports_2025_Final.pdf
[3] https://energyandcleanair.org/what-the-hormuz-crisis-has-cost-fossil-fuel-importers-march-to-august-2026/
[4] https://ember-energy.org/latest-insights/shockproof-how-electrification-can-strengthen-eu-energy-security/europe-is-highly-vulnerable-due-to-reliance-on-fos/

Myös ilmastonmuutoksen kasvavat fyysiset riskit korostavat tarvetta suunnata EU:n rahoitusta dekarbonisaatioon ja ilmastokestävyyden vahvistamiseen. Euroopan ympäristökeskuksen mukaan sää- ja ilmastoperäiset ääri-ilmiöt aiheuttivat EU:ssa 822 miljardin euron taloudelliset menetykset vuosina 1980–2024. Tästä 208 miljardia euroa aiheutui vuosina 2021–2024. Ilmastoriskien kasvu muodostaa siten yhä merkittävämmän riskin myös Euroopan kilpailukyvylle ja julkiselle taloudelle.[5]

Rahoituskehyksen uudistaminen tarvitsee Suomen vahvan tuen

CLC pitää komission esitystä tulevasta rahoituskehyksestä askeleena oikeaan suuntaan. Se on painopisteiltään strategisempi ja panostaa vahvasti kilpailukykyyn ja puhtaaseen kasvuun puolustuksen ja turvallisuuden ohella. Komission ehdotus uudistaa rahoituskehystä myönteisellä tavalla.

- **Suomen on syytä kohdistaa vaikuttaminen erityisesti rahoituskehyksen myönteisten muutosten ja strategisten kohdennusten tukemiseen.**

Erityisesti Euroopan kilpailukykyrahaston, Horisontti Euroopan ja rajat ylittävän energia- ja muun strategisen infrastruktuurin rahoituksen vahvistaminen vastaa hyvin EU:n kilpailukyky-, turvallisuus- ja dekarbonisaatiohaasteisiin.

Suuren valiokunnan lausunto (SuVL 1/2026 vp) toteaakin hyvin: *”Valiokunta toistaa aiemman kantansa ja pitää rahoituskehyksen yleisiä poliittisia painopisteitä kannatettavina ja yhdensuuntaisina Suomen EU-avaintavoitteiden kanssa ja jakaa valtioneuvoston arvion EU-rahoituksen painopisteiden priorisoinnin välttämättömyydestä.”*

Yllä lainattu Suomen, Saksan, Ruotsin, Tanskan, Alankomaiden ja Itävallan julkilausuma vaati useiden satojen miljardien pienennystä tulevan rahoituskehyksen kokoon. Neuvotteluissa on välttämätöntä huolellisesti tasapainottaa pyrkimykset rahoituskehyksen pienentämisestä, uudistusten ja Suomelle tärkeiden prioriteettien säilymisen kanssa.

Suomen tulee kokonaistason alentamisen rinnalla varmistaa, etteivät leikkaukset kohdistu suhteettomasti uusiin strategisiin painopisteisiin, erityisesti kilpailukykyä, sähköistymistä ja teollisuuden dekarbonisaatiota tukevaan rahoitukseen. Uhkana on, että rahoituskehyksen merkittävä pienentäminen johtaa leikkauksiin nimenomaan Suomen kannalta tärkeistä uusista prioriteeteista. Näin tapahtui jo ensimmäisessä lukuja sisältäneessä neuvottelupaketissa: puheenjohtajamaa Kyproksen 11.6.2026 esittämä noin 2 prosentin vähennys komission ehdotukseen kohdistui suurelta osin kilpailukykyrahastoon, Horisontti Eurooppaan ja ulkosuhderahoitukseen, kun koheesio- ja maatalousrahoitus säilyivät pitkälti ennallaan.[6]

[5] https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related
[6] https://www.eduskunta.fi/lakihankkeiden-tietopaketit/euroopan-unionin-rahoituskehys-vuosille-20282034

Valiokunta aiemmassa lausunnossaan katsoikin, että: *”erityistä huomiota olisi kiinnitettävä siihen, millaisia vaikutuksia esitetyn kokonaistason laskemisella arvioidaan olevan EU:n ja Suomen poliittisten prioriteettien toteutumiseen sekä Suomen kokonaissaantoon*.

Hiilirajamekanismin (CBAM) ja päästökaupan (ETS) tulojen kohdennus dekarbonisaation edistämiseen

Komissio on esittänyt, että 75 prosenttia hiilirajamekanismin (CBAM) tuloista sekä 30 prosenttia päästökaupan (ETS1) huutokauppatuloista siirrettäisiin EU:n talousarvioon omina varoina.

- **Hiilirajamekanismin (CBAM) ja päästökaupan (ETS) tulot on kohdennettava teollisuuden dekarbonisaatioon riippumatta siitä, kirjataanko ne unionin vai jäsenvaltioiden talousarvioihin.**

CLC pitää Suomen myönteistä suhtautumista CBAM-pohjaiseen omaan varaan perusteltuna, mutta katsoo, että ratkaisun yhteydessä on varmistettava riittävä EU-tason rahoitus teollisuuden dekarbonisaatiolle. Hiilirajamekanismin ja päästökaupan tulot pitäisi mahdollisimman pitkälle palauttaa takaisin teollisuudelle tukemaan investointeja dekarbonisaatioon. Valtioneuvosto on katsonut, että päästökaupan (ETS1) tulojen kohdennus kansallisiin talousarvioihin tulisi säilyttää nykyisellään. CLC:n kannalta ratkaisevaa ei ole, mille hallinnon tasolle tulot kirjataan, vaan se, että ne käytetään teollisuuden dekarbonisaatioon.

Euroopan komission mukaan jäsenvaltiot käyttävät vain noin 5 % päästökauppatuloistaan energiaintensiivisen teollisuuden vähähiilistymisen tukemiseen.[7] Komission päästökauppaesityksen tulojen käyttöä koskevat ehdotukset pyrkivät puuttumaan tilanteeseen: jäsenvaltiot velvoitettaisiin käyttämään vähintään 50 prosenttia kansallisista päästökauppatuloistaan päästökauppasektorien dekarbonisaatioon. Samaa periaatetta on johdonmukaista soveltaa myös EU:n talousarvioon omina varoina mahdollisesti siirrettäviin ETS- ja CBAM-tuloihin.

Lisätietoja:
Tapio Laakso
Head of Insight and Advocacy
p. 050 343 3025
tapio.laakso@clc.fi

[7] Euroopan komissio, ehdotus päästökauppadirektiivin tarkistamisesta 17.7.2026 (perustelut) sekä EU Climate Action Progress Report 2025: jäsenvaltioiden vuonna 2024 käyttämistä 16,4 mrd. euron päästökauppatuloista 5 % kohdistui teollisuuden dekarbonisaatioon. https://climate.ec.europa.eu/areas-action/climate-strategies-targets/progress-climate-action/eu-climate-action-progress-report-2025/chapter-2-eu-emission-trading-system_en